

Agnese Cimdiņa, Ieva Raubiško
(Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultāte)

Labbūtības atslēga: virzība, nezaudējot iesakņotību

REFERĀTA ANOTĀCIJA

No vienas puses, situāciju Latvijas laukos diktē programmas, vadlīnijas, stratēģijas un nemitīgas diskusijas, kurās par mērķi tiek izvirzīta lauku reģionu ekonomiskā izaugsme un attīstības veicināšana. Ir radīts liels institucionāls tīkls (sākot ar starptautiskām organizācijām un beidzot ar iekšzemes attīstības aģentūrām), kam jānodrošina lauku attīstības aparāta funkcionēšana un jādefinē attīstības telpa ar, cita starpā, tādām komponentēm kā lauksaimnieciskās ražošanas ekonomiskās efektivitātes palielināšana, saimniecību pārstrukturēšana un nelauksaimnieciskā ražošanas veicināšana. No otras puses, Latvijas laukos dzīvo un strādā tūkstošiem cilvēku, kuru izpratne par labu dzīvi grūti iekļaujas šādos parametros un tādēļ publiskajā diskursā nereti par viņiem tiek runāts kā neefektīviem, neinovatīviem, uz tirgu ekonomiku un attīstību neorientētiem „viensētņiem“.

Balstoties uz ilglaicīgu lauka pētījumu Latvijas laukos 2010. un 2011. gadā, referātā tiks argumentēts, ka vietējo lauku iedzīvotāju izpratnei par savu dzīves un saimniekošanas veidu jēgpilnību ir fundamentāla nozīme gan pašreizējā situācijā Latvija laukos, gan lauku reģionu turpmākās attīstības plānošanā. Dzīvesveidu, saimniekošanas prakšu un attīstības procesu pilnīgākai izpratnei referāta autore piedāvā labbūtības un sociokulturālās iesakņotības jēdzienus. Abi jēdzieni norāda gan uz nesaraujamu saikni starp cilvēku un vidi, kurā viņš dzīvo, gan uz cilvēka lēmumu sociālo, kulturālo, politisko un kognitīvo struktūru. Tie norāda uz attiecībām cilvēku starpā un

mijiedarbību starp morāli, kultūrā balstītām pārlicībām un ekonomisko aktivitāti.

Dinamiskas, bet viena otru neizslēdzošas attiecības starp ekonomiskās efektivitātes, sociokulturālās iesakņotības un labbūtības loģiku spilgti vērojamas gan mazās un vidējās zemnieku saimniecībās, kur ražošanas, zemes un lopu vērtība nereti ir drīzāk kultūrsociālās, nevis ekonomiskās dzīves komponenti, gan mazos ģimenes uzņēmumos un pašnodarbināto lokā, gan starp ģimenēm un indivīdiem, kuri ražošanas un uzņēmējdarbības aktivitātes neuzsāk. Šo ļaužu dzīvesveidi nav primāri vērsti uz ražošanu tirgum un ļauj domāt, ka viņi nedzīvo saskaņā ar pārlicību, ka ekonomiskā efektivitāte ir lauku attīstības pamats. Prezentējot konkrētus saimniekošanas un dzīvesveidu modeļus, referāta autores analizēs to ciešo sasaiti ar vērtību sistēmām, kultūrkonstruētiem priekšstatiem un labbūtības izpratni, vienlaikus nenoliedzot objektīvo apstākļu nozīmi dzīves procesos.